

KAREL
SLÁDEK

BYL
JEDNOU
JEDEN
ÚL

ilustrovala:
MARKĚTA
VYDROVÁ

Karel Sládek
BYL JEDNOU JEDEN ÚL

*Tato kniha ani žádná její část nesmí být kopírována,
rozmnžována ani jinak šířena bez písemného souhlasu vydavatele.*

Text © Karel Sládek, 2021
© Stanislav Juhaňák – TRITON, 2021
Cover & Illustrations © Markéta Vydrová, 2021

Vydal Stanislav Juhaňák – TRITON,
Vykáňská 5, 100 00 Praha 10
www.tridistri.cz

ISBN 978-80-7553-910-6

BYL JEDNOU JEDEN ÚL

V každém roce nastává období, kdy se délka dne a noci vyrovnává. Znamená to, že se blíží podzim. V tomto čase však často přicházejí teplejší dny, které se nazývají babí léto. A právě v jednom takovém babím létě se odehrává náš včelí příběh. Vítr si pohrává s větvemi stromů. Ptáci vypouštějí mladé z hnízd a začínají se houfovat. Na polích je po žních a zemědělci ještě čekají na sklizeň slunečnice a hořčice.

Kde se nacházejí včelky, o kterých si budeme povídat? Kdybyste sestoupili starodávnou cestou z vyvýšeniny zvané Tři bubny, obklopí vás údolíčko po vyschlé řece. Ve zdejších křovinách se schovávají bažanti. Mezi remízky skáčou zajíci. Při silném vichru se pod stromy krčí srnky s mláďaty. Jakmile projdete úzkou polní cestou mezi ořechy, rozprostře se před vámi sad plný dozrávajícího ovoce. Na jaře zde krásně kvetly meruňky, následně jabloně, hrušně a švestky. Pak už to v korunách stromů bzučelo tak silně, že to bylo slyšet široko daleko. Nyní ale pomalu začíná podzim a jablka stále čekají na sklizeň.

Uprostřed ovocného sadu stojí pod přístřeškem deset včelích úlů. S přicházejícím podzimem již nejsou tak vysoké jako na jaře

a v létě, kdy bylo třeba více prostoru pro ukládání medu. Včely se podělily se včelařem o med a včelař jim dodal zásoby cukru na zimu. Stále však vylétávaly pro poslední dary přírody. O jednom z těchto úlů, druhém zprava, si budeme vyprávět.

Je obyčejný teplý den na konci léta. Přesto se stane něco krásného – v úle se totiž ozve volání: „Poplách! Poplách! Rodí se nové včeličky, nové mlaďušky!“

JAK SE NARODILY NOVÉ VČELIČKY

„Poplách! Poplách! Rodí se nové včeličky, nové mlaďušky!“ křičela včelička hlídající na plástu a zvonila při tom zvonečkem.

Ihned přispěchaly mladé včelky, aby pomohly těm novým se narodit. Rodící se včeličky si již otvíraly dvířka od šestistěnných komůrek, ze kterých je tvořen voskový plást. Pozvolna se předníma nožičkami snažily vysoukat z komůrky. A už tu byly jejich sestřičky, aby je podpořily a očistily. Když byly nové včelky konečně venku a dívaly se na sebe, jak vlastně vypadají, přinesly jim starší sestřičky trochu jídla.

Mlaďušky byly zatím takové nemotorné, postupně se ale seznamovaly se svým tělíčkem a zkoušely hýbat hlavičkou, hrudí i zadečkem. Včelí cvičitelka jim přišla pomoci a začala jim ukazovat, jak na to.

„Vítejte, sestřičky! Dobře se dívejte a napodobujte mě,“ začala zkušená cvičitelka Boženka a pokračovala: „Vidíte, máme tři páry nožiček. Nejprve natáhneme přední nožičky až za hlavičku, ták,

...rodí se nové včelky...

hezky je protáhneme a teď si hlavičku promasírujeme. Na hlavičce máme tykadla, oči a ústa s kusadly. Pořádně si je nožičkami ohmatáme. Na přední nožce máme hřebínek, tak se také učešeme. A vyplázneme na sebe sosáček.“

Včeličky začaly jedna na druhou vysouvat z úst sosáček, což vypadalo opravdu legračně. Poprvé v životě se proto rozesmály. Nejvíce je pobavilo, jak dlouhý mají sosáček.

„To je legrace, že?“ říkala sestřička cvičitelka. „Ale až se z vás stanou starší včelky létavky, budete sosáčkem nasávat z květů sladkou tekutinu zvanou nektar. Ještě na sebe zamrkáme. Nejprve těma velkýma očima po stranách, kterýma na sebe koukáme. Nyní si nahmatáme nožičkami tři menší očka na čelíčku. Zase zamrkáme. Tahle malá očka vám pomohou udržet správný směr, až poletíte a budete sledovat polohu sluníčka, abyste se dokázaly vrátit zpět. Na zpáteční cestě bude totiž sluníčko na druhé straně než při výletu.“

„Jaké to bude, až poletíme?“ zeptala se zvědavě jedna malá včelka.

„Krásné, to nejkrásnější, co zažijete,“ odpověděla Boženka.

„A budu to umět?“ obávala se jiná včelička.

„Budeš. Uvidíš. Pojdme, procvičíme si hrud‘,“ pokračovala Boženka. „Na hrudi máme tři páry nohou. Nejdřív zvedneme tři nožičky na jedné straně a potom i na druhé. Pořádně si procvičíme svaly. Zakroužíme kyčlí, protáhneme stehno a holeň. Postavíme se na chodidla. Zkusíme se povytáhnout na patách a zase se snížíme na chodidla. Teď zkusíme chodit. Vždy se budeme střídavě opírat o tři nožičky... Vidíte, jak vám to jde. Hezky jedna vedle druhé.“

„Au, my jsme do sebe vrazily,“ křičí jedna včelička.

„Opatrně, opatrně. Jsou nás v úlu tisíce, musíme se umět vyhybat. Anebo se přelézt, když to nejde jinak. Teď si to zkusíme. Jedna přeleze druhou tak, abyste si neublížily.“

„Jééé, co to tady má sestřička na zádech?“ vyhrkla při přelézání mladá včelička.

„Ty to tam máš taky,“ oplatila jí to včelka, se kterou si vyměnila místo na přelézání.

„Každá včelka létá díky křídům,“ odpověděla cvičitelka, „na hrudi máme dva páry křídel.“

Vy je máte ještě taková měkká.

Podívejte ale, jak jsou krásně protkaná žilkami. Při letu spojíme zadní křídlo s předním takovými háčky, ale to vám ukáží starší sestřičky při vašem prvním proletu.“

„Já bych už chtěla létat!“ vykřikla netrpělivě jedna včelička.

„Ještě si počkej. Musíš se toho hodně naučit, než poprvé vyletíš. Za chvíli přijde Klárka, která vám všechno vysvětlí a naučí vás spoustu věcí.“

„Já bych chtěla létat hned,“ nenechávala se odbýt ta malá.

„Ty netrpělivko. Ještě si létání užiješ, neboj,“ řekla Boženka a začala kroutit zadečkem. „Podívejme se ještě na zadeček.“

Včelky se začaly smát.

„Zadeček je rozdělený na jednotlivé články,“ pokračovala s úsměvem Boženka. „Podívejte, jak se s nimi dá pohybovat. Všichni si to zkusme. V zadečku máme také důležité orgány a vyrábíme na něm vosk. To se rychle naučíte, až se z vás stanou stavitelky.“

„Já už jsem unavená,“ vyhrkla trochu zmámeně mladá včelka.

„Jak vám to jde?“ přerušil ji hlas starší včelky.

„Hezky pozdravte,“ vyzvala včelky cvičitelka.

„Dobrý den,“ řekly všechny skoro jednohlasně. Jenom jedna včelka se opozdila a dodala: „Den.“

„Seznamte se,“ řekla cvičitelka Boženka. „Představuji vám včelku Klárku. Je to jedna z nejstarších, nejzkušenějších a nejmoudřejších včeliček v úle. Přišla, aby se vám celý týden věnovala. Mnohému vás naučí.“

„Kdy už budeme létat?“ dotírala netrpělivá včelka.

„Když vám všechno půjde dobře, možná už za týden uděláte první prolety,“ pohotově odpověděla včelka Klárka.

„Nesmíte Klárku zlobit,“ nabádala mlaďušky cvičitelka Boženka. „Já už půjdu a vy se občas protáhněte, jak jsem vám to ukazovala.“

„Jen je nech. My jsme nebyvaly jiné,“ uklidňovala ji včelka Klárka a vyzvala včeličky: „Včelky, poděkujeme cvičitelce Božence.“

„Děkujeme,“ řekly opět skoro jednohlasně, jenom ta jedna se zase opozdila a vykřikla: „Ď!“ Ostatní včelky se začaly řehtat a ta opozdilá se k nim záhy přidala. Všechny se překřikovaly a volaly na sebe: „Ď!“

Nakonec se rozesmála i včelka Klárka.

„Vy budete asi veselá kopa,“ pomyslela si v duchu.

